

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ ба кори диссертатсионии Дилафрӯз Раҷабзода дар мавзуи “Хусусиятҳои анъанавии омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавӣ ва татбиқи он дар замони муосир”, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст

Мубрамии мавзӯи таҳқиқот дар он зухур меёбад, ки масъалаи таҳқиқнамудаи Дилафрӯз Раҷабзода яке аз мавзӯҳои мубрами педагогикаи муосир маҳсуб ёфта, омӯзишу таҳлили яке аз масъалаҳои муҳими ҷомеаи кунунӣ – анъанавии омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавӣ дар заминаи арзишҳои фарҳангии миллий, анъана ва урфу одатҳои миллиро дар бар мегирад.

Зеро ба фикри муаллифи диссертатсия, таҳкими асосҳои ташаккули оила ва оиладорӣ дар заминаи арзишҳои фарҳангии миллий, анъана ва урфу одатҳои миллий яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлат ба шумор рафта, дар ин самт аз ҷониби давлату ҳукумат бо дарназардошти муҳимияти падидаи оила дар рушду ташаккули давлату давлатдорӣ ва ҳифзи арзишҳои фарҳангии миллий корҳои зиёде ба анҷом расонида шудаанд.

Унвонҷӯй хеле дуруст таъкид мекунад, ки сарфи назар аз ин таваҷҷуҳу тадбирандешӣ дар ин замина ҳанӯзам мушкилиҳои зиёд ҷой доранд, ки боиси нигаронӣ аст. Хусусан мушкилоти ҷудошавии оилаҳо, ки ин раванди манфӣ ҳамасола афзоиш меёбад.

Аз ин рӯ, иқдоми муаллифи рисола ҷиҳати дарёфти роҳу усулҳои ҳаллу фасл наудани инчунин масъалаҳои мубрам, ки ҷамъияти моро фаро гирифтанд, арзиши назариявӣ ва амалии мавзӯи рисолаи илмӣ Дилафрӯз Раҷабзодаро ошкор сохта, аз мубрам будани мавзуи таҳқиқоти диссертатсиниро шаҳодат медиҳад.

Як ҷиҳати хуби таҳқиқоти диссертатсионии мазкур дар он аст, ки муаллифи рисола ҷиҳатҳои хоси масъалаҳои анъана ва урфу одатҳо, тарбияи кӯдак дар оила, оmodасозии ҷавонон ба ҳаёти оилавиरो бо истифода осори адибони олимони тоҷик ва хориҷи кишвар мавриди баррасӣ қарор дода, аз асарҳову таҳқиқоти эшон мисолҳои фаровон ироа кардааст, ки дурустиву эътимоднокии таҳқиқоти муаллифро шаҳодат медиҳанд.

Бо муаллифи таҳқиқот диссертатсионии мазкур бо он нукта мувофиқ буда метавонем, ки муаммои зарурати тасдиқи эмпирикӣ ва мулоҳизаи назариявии масъалаҳои амалия ва назария бо зарурати мутобиксозии

арзишҳои миллӣ дар омодагии хонандагони синфҳои болоӣ ба шароити ҷомеаи муосир бо корбурди механизмҳои мувофиқи рушди он вобаста мебошад. Муаллиф муҳтаво ва моҳияти масъалаи омодагии ҷавонон ба ҳаёти оилавино дар Тоҷикистони муосир мавриди омӯзишу таҳлил ва баррасӣ қарор дода, вижагии ҳамкории иҷтимоиро миёни ниҳодҳои ба ин қор масъул муайян намудааст, ки он метавонад ба ҳаллу фасли мушкилоти дар ин самт мавҷуда мусоидат намояд.

Аз ин лиҳоз, мавзӯи интиҳоб ва таҳқиққардаи Дилафрӯз Раҷабзода воқеан ҳам, яке аз мавзӯҳои рӯзмарра ба ҳисоб меравад. Муҳимияти мавзӯи таҳқиқотӣ боиси шубҳа нест, зеро дар он масъалаи омодагии насли наврас ба ҳаёти оилавӣ, хосатан дар заминаи истифодаи фарҳангу анъанаҳои миллӣ, ки аксари мардуми тоҷик бо он ошно ва хости онҳост, дақиқназарона таҳлилу таҳқиқи шудааст.

Довталаби дараҷаи илмӣ шаклу усулҳои самарабахши омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавӣ дар асоси анъанаҳои миллии оиладориро, ки ҳадафи асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ маҳсуб меёбад, таҳлили илмию педагогӣ қарда, вобаста ба ин мақсади илмӣ таърихи пайдоиш ва ташаккули анъанаҳо ва урфу одатҳои миллии халқи тоҷикро дар омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавӣ омӯхта, таҳлил қардааст, дар асоси омӯзиши адабиёти илмӣ хусусиятҳои анъанаи омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавино бо мақсади истифодаи самаранокии ин хусусиятҳо муайян намудааст, аҳамияти педагогии анъана ва урфу одатҳои миллӣ дар омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавино ошкор ва муайян қарда, ташхиси таҷрибавию озмоишии тарзу усулҳои омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавино дар асоси анъана ва урфу одатҳои миллии оиладорӣ доир қарда, оид ба истифодаи анъанаҳо ва урфу одатҳои ҷиҳати омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавӣ ва истифодаи амалии онҳо пешниҳоду тавсияҳо ироа қардааст.

Асосҳои методологии таҳқиқотро принсипу усулҳои умумиилмӣ истифода шудаанд: принсипҳои мунтазам, маҷмӯӣ, таърихӣ, принсипҳои илова ва бардавомӣ, муносибати субъективию фаъолиятӣ, инчунин усулҳои илмӣ, ба мисли таҳлил, синтез, индуксия, тарҳ ва ғ., омӯзиш ва таҳлили адабиёти фалсафӣ таърихӣ ва психологию педагогӣ аз рӯи мушкилоти мавҷуда, омӯзиш ва муттаҳид намудани ҳамкории дар байни мактаб ва оила, қорҳои таҷрибавию озмоишии психологию педагогии дорони ҷанбаи тарбиявидошта ташкил мекунанд.

Навгони илми таҳқиқот дар он зухур меёбад, ки шароитҳои таърихию педагогии мушкilotи ба ҳаёти оилавӣ омода сохтани ҷавонон дар оилаи тоҷик аз ҷиҳати назариявӣ муайян ва нақши анъана ва урфу одатҳои оиладорӣ дар омода намудани ҷавонон ба ҳаёти оилавӣ дар муносибат бо арзишҳои миллӣ нишон дода шудааст ва, аз ҳама асосӣ, истифодаи маҷмуи хусусиятҳои анъанаҳои миллии оиладорӣ дар ҷараёни корҳои таълимӣ ва беруназсинфӣ дар мактаб, инчунин ҳамкориҳои мактаб, оила ва ҷамъият дар омода намудани ҷавонон ба ҳаёти мустақилонаи оилавӣ дар замони муосир дар шакли корҳои озмоишӣ-таҳқиқотӣ рӯи кор оварда шудаанд, ки муассисаҳои таълимӣ, падару модарон ва дигар ниҳодҳои ба тарбияи насли наврас масъул метавонанд васеъ истифода кунанд.

Тартиби таҳияи диссертатсия ва автореферат ба талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илми доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос, номзади илм ва доктори илм, авторефератҳо ва мақолаҳои илмии ҷопшуда мувофиқ буда, автореферати диссертатсия мазмуни муҳтасари диссертатсияро ифода карда, тасаввуроти аниқро доир ба моҳияти таҳқиқоти гузаронидашуда ва натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф медиҳад. Мақолаҳои нашрнамудаи унвочуӣ муҳтавои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос карда, дар нашриҳои илмии тақризшаванда ба таърифи расидаанд.

Довталаб ба мақсади дар назди таҳқиқоти диссертатсионӣ гузошташуда ноил шуда, вазифаҳои илми таҳқиқотро ҳаллу ҷалб кардааст ва фарзияи таҳқиқот тасдиқи худро ёфтааст.

Қобили қайд аст, ки дар баробари дастовардҳои муҳимми зикршуда, диссертатсия ва автореферати он аз норасоӣҳо низ ҳолӣ нест, ки зикри онҳо барои тақмили минбаъдаи рисола хеле муфиданд, аз ҷумла:

1. Дар диссертатсия паҳлуҳои гуногуни масъалаи анъанаҳои миллии оиладорӣ мардуми тоҷик дар омода намудани ҷавонон ба ҳаёти оилавӣ таҳлилу баррасӣ шуда, аммо шакли намудҳои суннатҳои анъанаҳои оиладорӣ дар омода намудани ҷавонон ба ҳаёти оилавии халқи тоҷик номбар ва ҷанбаҳои ба ҳаёти минбаъдаи оилавии ҷавонон таъсиррасони онҳо шарҳу тафсири нашудааст. Хуб мебуд. Муҳаққиқ дар таҳқиқотҳои минбаъда ба ин ҷиҳати масъала тавачҷух зоҳир мекард.

2. Муҳаққиқ масъалаи анъанаҳо ва урфу одатҳои миллиро дар омодагии ҷавонон ба ҳаёти оилавӣ дар адабиётҳои гуногуни бадеӣ ва илмӣ мавриди омӯзиш ва таҳқиқ қарор додааст, аммо дар маврид бисёр хуб мешуд, агар аз рӯзгори фаъолияти волидонӣ дар ин самт таҷрибаи пешқадамдошта якҷанд мисолу намунаҳо меовард ва нишон медод, ки

фаъолияти волидон низ дар оmodасозии ҷавонон ба ҳаёти оилавӣ хеле нақши калон дорад.

3. Дар матни диссертатсия баъзе хатогиҳои техникиву имловӣ во мехӯранд, ки таҳриру ислоҳ мехоҳанд.

ХУЛОСА

Диссертатсияи Дилафрӯз Раҷабзода дар мавзуи “Хусусиятҳои анъанавии омода намудани хонандагони синфҳои болоӣ ба ҳаёти оилавӣ ва татбиқи он дар замони муосир”, ки барои Ҳимоя ва дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст, ба талаботи Низомнома оид ба Шӯрои диссертатсионӣ ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудаанд, ҷавобгӯ буда, муаллифи он Дилафрӯз Раҷабзода сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои педагогӣ,
профессори кафедраи сотсиология
ва психологияи идоракунии
Академияи идоракунии давлатии
назди Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон

Файзализода Ҷумахон Хол

08.06.2022

СУРОҒА: шаҳри Душанбе, кӯчаи Саид Носир. 33.

ТАМОС: Тел. +992 918 50 63 24. Почтаи электронӣ: info@apa.tj.

Сомона: www.apa.tj

Имзои Ҷ. Х. Файзализодаро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳои коргузори ва корҳои махсуси

Академияи идоракунии давлатии

назди Президенти Ҷумҳурии

Тоҷикистон

Бобозода Одилҷон Олим